

Z á p í s

ze 4. zasedání vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV,
konaného dne 24.6.1981 v zasedací síni děkanátu Pedagogické
fakulty v Brně

Přítomni: O.Baláž, Z.Helus, K.Hozmen, J.Khol, M.Kodým, M.Kořínek,
D. Kováč, J.Linhart, T.Pardel, K.Pavlica, O.Pavlík,
G.Pavlovič, M.Přadka, J.Semrád, J.Skalková, M.Semr.

Omluveni: V.Císař, V.Čára, J.Červenka, H.Pešínová, T.Radil,
J.Skalka, M.Veněk.

Přizván: Ing. V.Rohlíček

Zasedání zahájil a řídil předseda VK O.Baláž. V úvodu blahopřál členovi VK, děkanovi Ped.fakulty v Brně M.Přadkovi k jmenování profesorem. Vědecké kolegium vyslovilo souhlas s přeložením plánovaného bodu programu "Výzkum masové komunikace v ČSSR" na listopadové zasedání.

I) XVI. sjezd KSČ a úkoly pedagogických a psychologických věd
(O.Baláž, M.Kodým)

Materiál věnovaný úkolům pedagogických věd vyplývajícím ze XVI. sjezdu KSČ předložil a komentoval O.Baláž. Úvodem konstatoval obecně platnou tezi, že základnímu výzkumu přísluší nezastupitelná funkce hledat cesty poznání nových oblastí objektivní reality, které mají perspektivní význam. Tato teze má svou specifickou platnost rovněž v oblasti pedagogiky a řízení rozvoje čs. výchovně vzdělávací soustavy po XVI. sjezdu. Zdůraznil sepětí úkolů pedagogických věd s orientací společensko vědní základny na výzkum procesů formování socialistického vědomí pracujících v současné etapě vývoje naší společnosti. Vytkl sedm hlavních problémových okruhů pedagogického výzkumu, a to 1) oblast přestavby obsahu všeobecného, odborného a polytechnického vzdělávání, se zřetelem k jeho přibližování potřebám společenské praxe, při odstraňování nebezpečí přetěžování žáků. Aktuální je v této souvislosti i vytváření většího prostoru pro řešení problému výchovy mladé generace dělnické třídy; 2) oblast zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu při zdůrazňování jednoty výchovy a vzdělávání, odhalování a využívání rezerv v osobnostním rozvoji dětí a mládeže a modernizaci učebních pomůcek; 3) oblast komplexního přístupu ke komunistické výchově; 4) oblast spojení školy se společenskou praxí; 5) oblast výzkumu učitele i dalších výchovných a školských pracovníků; 6) oblast výzkumu zahraniční školy a pedagogiky, včetně dějin pedagogiky; 7) oblast teoretických a metodologických otázek dalšího rozvoje pedagogiky a jejích hraničních disciplin.

Materiál věnovaný úkolům psychologických věd vyplývajícím z XVI. sjezdu KSČ předložil M.Kodým.

Aktualizoval základní rysy vědecko technické politiky strany

pro oblast psychologie a strategie jejího účelnějšího uplatnění v socialistické společnosti. Podrobněji analyzoval stávající nejdůležitější funkce, které současná psychologie má v Československu plnit, a to 1) funkci ideologickou, 2) zdokonalování řízení společenských procesů, 3) utváření osobnosti nového člověka, 4) zkvalitnění procesu učení, vzdělávání a výchovy mladé generace, 5) řízení lidí v národním hospodářství, 6) zvyšování spolehlivosti a efektivnosti systému "člověk - stroj", 7) péči o zdraví lidí, 8) zvyšování obranyschopnosti vlasti a celého socialistického společenství. Analýza materiálů XVI. sjezdu KSČ otevírá před psychologií mnoho nových problémů seskupených zejména do oblasti výroby a řízení (jde především o komplex psychologických problémů motivace, tvořivosti, práce s lidmi, rozvoje kolektivu, efektivnosti práce), do oblastí ideově výchovné, do oblastí psychologických aspektů zvyšování životní úrovně a prohlubování socialistického životního způsobu.

V obsáhlé diskusi vystoupili všichni členové VK. Shodně zdůrazňovali nutnost účinného vyjádření specifických funkcí kolegia tváří v tvář k trendům rozvoje pedagogiky a psychologie po XVI. sjezdu KSČ. V té souvislosti je nutno věnovat zvýšenou pozornost i kádrovému složení VK a metodám jeho práce, v souladu s dopisem akademika Z. Snítily.

K o l e g i u m

- 1) schvaluje předložené materiály jako základní dokumenty, které budou po dalším dopracování tvořit základ pro upřesněnou koncepci práce kolegia v dalším období jeho činnosti;
- 2) schvaluje vytvoření pracovní skupiny ve složení M. Kodým, J. Skalková, M. Kořínek, J. Khol a Z. Helus a ukládá jí doplnit materiály o podněty z diskuse, vnitřně je integrovat a připojit realizační opatření. Komise v této souvislosti rovněž vypracuje návrhy na kádrové a organizační zajištění efektivní práce VK v posjezdovém období. Předsednictvo VK projedná výsledky práce uvedené komise v září t.r.
- 3) ukládá předsednictvu předložit konečnou verzi dokumentu o úkolech pedagogických a psychologických věd po XVI. sjezdu akademiku Snítily v říjnu t.r.

II) Aktuální problémy přípravy dělnické mládeže na povolání a na život v rozvinuté socialistické společnosti (V. Rohlíček)

Problematiku, která zaujímá v pedagogické vědě a výchově vzdělávací praxi popřední místo, uvedl V. Rohlíček. Analyzoval aktuální otázky růstu účinnosti přípravy mládeže na dělnická povolání, pod zorným úhlem rozboru struktury společenských požadavků a se zřetelem k směrnickým vytýčeným dokumentem o další realizaci čs. výchovně vzdělávací soustavy. Zevrubnou pozornost věnoval obecnější tématice rozdělování mládeže do různých typů

úkol a specifickým rozporům, které se s tím pojí. Pečtrhl se podobně jako se ve výrobě na základě všeobecného technického rozvoje prosazují stále náročnější intenzifikační faktory, musí se tyto faktory stejně tak uplatňovat i při rozvíjení systému přípravy mládeže na dělnická povolání.

Diskuse se zaměřila na vytypování určujících rozporů ve stávajících formách péče o dělnickou mládež a na jejich optimální řešení. Bylo poukazováno na specifické otázky didaktiky, poradenských služeb, vztahů mezi ržstem vzdělání a jeho využití ve výrobním procesu atd.

K o l e g i u m

- 1) vysokou hodnotí závažnost předložené problematiky a oceňuje úroveň jejího zpracování V. Rohlíčkem;
- 2) ukládá předsednictvu aby jí pravidelně znovu nastelevalo v plánu práce kolegia;
- 3) doporučuje soustředit se v dalších obdobích na aktuální otázky výchovy dělnické mládeže v internátech, didaktiky předstát odborného výcviku aj.

III) Zhodnocení V. sjezdu čs. psychologů (D. Kováč)

D. Kováč, předseda Čs. psychologické společnosti při ČSAV uvedl a komentoval materiál, podávající zevrubný přehled o sjezdu, který představoval významnou událost v rozvoji psychologické vědy u nás a dovolil konfrontovat její stav i perspektivy s psychologickým bádáním ve světě.

V diskusi byla konstatována pečlivost v přípravě hodnotícího materiálu, který zevrubně reaguje na náměty vyslovené členy kolegia při předběžném projednávání průběhu a výsledků sjezdu v lednu t.r. Bylo rovněž konstatováno, že sjezd zavedl do tradice vrcholných setkání psychologů u nás celou řadu nových aktivizujících prvků.

K o l e g i u m

- 1) kladně hodnotí zprávu o V. sjezdu čs. psychologů a konstatuje, že šlo o akci mimořádného významu v naší psychologické vědě, mobilizující její kapacity jak v oblasti marxistické leninské psychologické teorie, tak i vzhledem k potřebám praxe naší socialistické společnosti.
- 2) doporučuje psychologické komisi aby ve své další činnosti přihlížela k návrhům připojeným ke zprávě o sjezdu.

IV) Posouzení návrhu na uspořádání vědeckých akcí se zahraniční účastí na r. 1982

Materiál vypracovaný V. Čárou uvedl předseda VK O. Baláš.

V diskusi byly návrhy obsažené v podkladovém materiálu dále doplněny. Rovněž byl vznesen požadavek zajišťovat prostřednictvím zahraniční komise s předstihem informace o významných vědeckých akcích v zahraničí.

K o l e g i u m

- 1) souhlasí s návrhy na uspořádání vědeckých akcí se zahraniční účastí na r. 1982 předloženými v podkladovém materiálu V.Čáry a K.Tmeje.
- 2) souhlasí aby Pedagogický ústav J.A.Komenského ČSAV připravil v r. 1982 vědecké sympozium na téma "Přínos J.A.Komenského k pedagogickému myšlení a praxi", a to podle návrhu podaného VK J.Skalkovou. Současně ukládá J.Skalkové předložit na zářijovém zasedání VK podrobnou obsahovou náplň symposia a návrh organizačního zajištění.
- 3) souhlasí s návrhem předloženým M.Somrem, aby Pedagogická fakulta v Českých Budějovicích uspořádala v r. 1983 mezinárodní vědeckou konferenci k 100. výročí úmrtí K.Marxe, a to na téma "Karel Marx o výchově a vzdělání".

V) Příprava rozšířeného zasedání vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV v září t.r. (J.Skalková)

J.Skalková informovala o stavu přípravy rozšířeného zasedání VK v září t.r. na téma "Účast vědy na tvorbě vzdělávacích obsahů školy (na příkladu vyučovacího předmětu dějepis)".

Akce je součástí soustavného úsilí kolegia trvale prohlubovat spolupráci s jinými vědeckými kolegií, ústavy ČSAV a resortů a vědními obory. Navazuje na rozšířené zasedání z 31.října 1979 věnované funkci a úkolům vědy při realizaci dalšího rozvoje čs. výchovně vzdělávací soustavy.

Diskuse přinesla náměty pro realizaci hlavního cíle jednání, kterým je mobilizace naší vědní základny nejen pro řešení aktuálních problémů vyučování dějepisu, ale také pro další ujasňování některých obecných principů obsahové přestavby naší školy.

K o l e g i u m

- 1) schvaluje předložený návrh postupu prací při zajišťování rozšířeného zasedání kolegia v září t.r.
- 2) ukládá J.Skalkové a Z.Helusovi realizovat organizační postup navržený v předložené zprávě.

VI) Projednání návrhů na udělení státních cen K.Gottwalda, národní ceny ČSSR, Ceny Antonína Zápotockého a cen Hl.m. Prahy

Kolegium konstatuje, že nebyly předloženy žádné návrhy.

VII) Projednání návrhů na udělení čestných plaket ČSAV členům a pracovníkům ČSAV k životním jubileím v prvním pololetí 1982

K o l e g i u m

ukládá O.Balážovi a sekretariátu zjistit možnosti důstojného ocenění dosavadní práce čl.koresp.ČSAV G.Pavloviče u příležitosti jeho životního jubilea.

VIII) Zprávy z presidia

K o l e g i u m

bere na vědomí zápis z XXXV. zasedání presidia ČSAV.

IX) Kontrola zápisu

K o l e g i u m

schvaluje zápis z 3. zasedání VK bez připomínek.

X) Různé

- 1) Kolegium bylo seznámeno s návrhem doc.dr.J.Janouška, CSc na vyjádření k návrhu na přiznání I.věd. kvalifikačního stupně PhDr. Přemyslu Maydlovi, CSc. *Vyřízeno dopisem 079/81 29.7.81*

K o l e g i u m doporučuje aby PhDr. Přemyslu Maydlovi, CSc byl přiznán I.věd. kvalifikační stupeň.

- 2) Kolegium bylo seznámeno s návrhem M.Kodýma, aby dr.J.Hoskovec, CSc byl vzhledem k jiným pracovním povinnostem uvolněn z funkce výkonného redaktora čas. Čs. psychologie a aby do této funkce byl jmenován Miroslav Špaček. *vyřízeno dopisem 171/81 22.7.81*

K o l e g i u m souhlasí aby funkci výkonného redaktora čas. Čs. psychologie dále vykonával M.Špaček.

- 3) M.Kodým předložil návrh na schválení obhajoby kandidátské disertační práce PhDr.Marty Langové na téma "Interakce situáčních a osobnostních faktorů ve vytrvalosti v činnosti".

K o l e g i u m jednomyslně doporučuje udělit PhDr.M.Langové vědeckou hodnost kandidáta psychologických věd.

Prof.dr.O.Baláž, DrSc v.r.
předseda vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV

Zapsal: Z.Helus